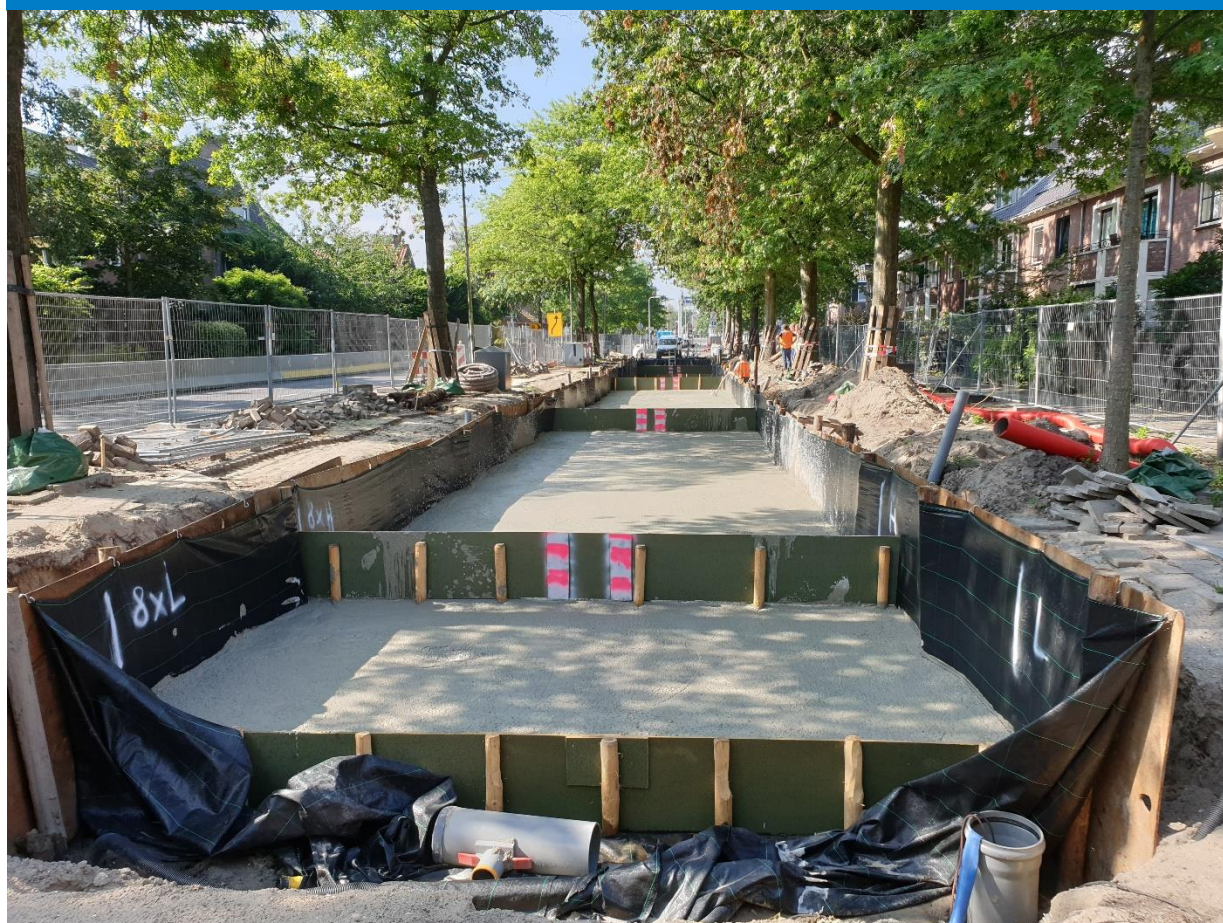

Programma Groot Onderhoud openbare ruimte 2022-2026

Team Infra

augustus 2022

Inleiding

Dat Diemen is gebouwd op een slappe bodem is een algemeen bekend feit.

Gemeenten met een slappe bodem zijn gedwongen intensiever onderhoud aan hun openbare buitenruimte te plegen dan gemeenten met een stabiele bodem. De rijksoverheid zag dit in 2004 in en paste de verdeling van het gemeentefonds hierop aan: meer geld voor gemeenten op slechte bodems en minder geld voor gemeenten op sterke bodems.

Vanaf 2005 beschrijft Diemen het benodigde groot onderhoud aan de openbare ruimte per buurt in een meerjarige planning. Het resultaat is het "Programma Groot Onderhoud" (PGO). Het PGO omvat het groot onderhoud aan de wegverharding, de riolering, het groen, de speelplaatsen, oevers en openbare verlichting. Deze integrale aanpak van de openbare buitenruimte, zowel in voorbereiding als in uitvoering, heeft grote efficiëntievoordelen. De werkzaamheden worden bekostigd vanuit voorzieningen, die op peil worden gehouden met dotaties uit de Programmabegroting.

Het PGO beperkt zich dus tot de planning en financiering van technisch noodzakelijk groot onderhoud. Werkzaamheden die voortvloeien uit beleidskeuzes (zoals kwaliteitsimpulsen) worden buiten het PGO om gefinancierd. In het verleden is hier wel eens van afgeweken, maar bij de vorige actualisatie van het PGO in 2020 is besloten om hiermee te stoppen en terug te gaan naar de basis: een beleidsarm PGO met uitsluitend technisch noodzakelijke werkzaamheden.

In 2006 toonde de gemeente Diemen aan dat de grootste (gemeten) schade aan de wegverharding samenvallen met de gebieden waarin de grootste (gemeten) bodemdaling optreedt. Met het beschikbaar komen van grootschalige nauwkeurige metingen van bodemdalingssnelheid door satellieten in 2011, werd het mogelijk de mate van bodemdaling in de basiscyclus van het PGO op te nemen. Hierdoor zijn buurten met de slechtste bodem frequenter aan de beurt voor ophoging.

Uit de gemeten bodemdalingssnelheden en een maximaal toegelaten verzakking van de riolering, wordt een theoretische ophoogcyclus berekend. Deze varieert van 50 jaar in Biesbosch tot 10 jaar in Vlindertuin. Gemiddeld voor heel Diemen is deze cyclus ca. 22 jaar. In het beleidsplan Wegen, vastgesteld door de raad in 2013, is gekozen voor een ondergrens van 16 jaar en een bovengrens van 30 jaar voor groot onderhoud aan de woonwijken. De bijbehorende financiële middelen om het groot onderhoud uit te kunnen voeren zijn afgestemd op deze boven- en ondergrens. Het PGO borgt daarmee de kwaliteit van de openbare buitenruimte voor de toekomst.

Belang actualisatie

De oorspronkelijke planning van een meerjarenplan kan onder druk komen te staan door verschillende invloeden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- een financiële crisis die de beschikbare gelden kan beïnvloeden;
- de marktsituatie: (aannemers)prijzen kunnen, vooral de laatste jaren, sterk fluctueren;
- nieuwe ontwikkelingen, zoals aanscherping van werkwijzen en/of voorwaarden;
- nieuwe (ingeschoven) projecten die niet in de oorspronkelijke planning stonden;
- schaarse beschikbaarheid van gekwalificeerd technisch personeel (voorbereiding);
- en, recentelijk, vertragingen door de werkomstandigheden tijdens een pandemie.

Mede vanwege deze mogelijke beïnvloedingen wordt ernaar gestreefd het meerjarenplan van het PGO na twee à drie jaar te actualiseren. Dit PGO is een actualisatie van het PGO 2020-2025 en geeft een doorkijk voor de periode 2022-2026.

Planning

In het PGO 2020-2025 waren 19 projecten opgenomen in de planning. In de onderstaande tabel is in de kolom 'Uitvoeringsplanning PGO 2020-2025' per project aangegeven voor welke jaren de uitvoering stond ingepland.

Voor het PGO 2022-2026 is de planning geactualiseerd. Er staan 26 projecten in: de 19 projecten die ook al in het vorige PGO waren opgenomen en 7 nieuwe projecten. In de onderstaande tabel is in de kolom 'Uitvoeringsplanning PGO 2022-2026' per project aangegeven voor welke jaren de uitvoering nu staat gepland.

In de tabel worden bij elk project de verschillen tussen de vorige planning en de geactualiseerde planning verklaard. De projecten in de tabel betreffen voornamelijk de (woon)buurten. Kleinere, doorlopende acties zoals het onderhoud aan asfalt, openbare verlichting of speeltoestellen is in deze tabel buiten beschouwing gelaten. In sommige gevallen is er een verschil tussen de uitvoeringsjaren in deze planning en de begrotingsjaren waar het project op drukt. Dat komt bijvoorbeeld omdat er in de voorbereidingsfase (meestal het jaar voor het eerste uitvoeringsjaar) ook al kosten worden gemaakt voor het project.

Project	Uitvoeringsplanning PGO 2020-2025	Uitvoeringsplanning PGO 2022-2026
Oost-Westas fase 3	2020	Gereed
Project opgeleverd		
Centrum West	2020	Gereed
Project opgeleverd		
Rode Kruislaan 3^e ster	2020	Gereed
Project opgeleverd		
Vogelweide	2019-2020	Gereed
Project opgeleverd		
Sporthal Bernhardlaan	2021	Gereed
Project opgeleverd		
Aanpassing winkelcentrum Kruidenhof	2021	Gereed
Project opgeleverd		

Project	Uitvoeringsplanning PGO 2020-2025	Uitvoeringsplanning PGO 2022-2026
Speelplekken Jaagpad en Bottelarij	-	Gereed
Project opgeleverd		
Johan van Soesdijkstraat	2022	?
De inrichting van de openbare ruimte van de Johan van Soesdijkstraat kan pas van start als de nieuwbouw is voltooid. Er is vertraging ontstaan in het vergunningtraject en de aanbesteding voor de nieuwbouw. Op dit moment is niet duidelijk wanneer de nieuwbouw is voltooid en dus ook niet wanneer de openbare ruimte kan worden ingericht. In het PGO is desalniettemin een onttrekking opgenomen voor de kosten van dit project (in 2022 en 2023), zodat de kosten zijn begroot en we niet voor een financiële verrassing komen te staan als de uitvoering kan beginnen.		
Ouddiemerlaan-Noord	2023	2022
De uitvoering voor dit project is een jaar naar voren gehaald, zodat de werkzaamheden plaatsvinden tijdens de werkzaamheden aan de spooronderdoorgang. Zo wordt de hinder voor de omgeving die beide projecten met zich meebrengen zoveel mogelijk geclusterd in één periode.		
Oranjeplantsoen	2022	2022-2023
De uitvoering voor dit project loopt uit naar 2023. In de voorbereidingsfase is een uitgebreid participatietraject opgestart. Dat traject neemt meer tijd in beslag dan was voorzien.		
Scheepskwartier	2021-2022	2022-2024
Bij dit project is sprake geweest van vertraging in de voorbereidingsfase. Dit komt enerzijds omdat er een uitgebreid participatietraject is doorlopen, dat onder andere door de coronacrisis meer tijd in beslag nam dan gepland.		
Vlindertuin	2021-2022	2022-2024
Bij dit project is sprake geweest van vertraging in de voorbereidingsfase. Dit komt enerzijds omdat er een uitgebreid participatietraject is doorlopen, dat onder andere door de coronacrisis meer tijd in beslag nam dan gepland.		
Flats Tobias Asserlaan / Wandellandschap Oosterringdijk	2021	2022-2024
Bij dit project is sprake geweest van vertraging in de voorbereidingsfase. Dit komt enerzijds omdat er een uitgebreid participatietraject is doorlopen, dat onder andere door de coronacrisis meer tijd in beslag nam dan gepland. Bovendien is tijdens de voorbereiding besloten om het waterpeil in de Oosterringvaart te gaan verlagen, waarvoor intensieve samenwerking met Waternet nodig was.		
Van Gemertplein	2023	2023
De voorbereiding verloopt volgens schema. Uitvoering in 2023 blijft een realistisch doel.		
Oud-Diemen	-	2023
De openbare ruimte wordt normaliter opgeknapt tijdens de ophoging van de buurten. In Oud-Diemen zakt de bodem echter niet, waardoor deze buurt geen onderdeel uitmaakt van de ophoogcyclus. Onlangs hebben bewoners aangegeven en is uit inspecties gebleken dat de openbare ruimte is verouderd. Daarom is dit project toegevoegd aan de planning.		
Verkeersstructuur Diemen-Zuid	2021	2023-2024
Dit project is vertraagd omdat de bestemmingsplanprocedure en de ontwerpprocedure meer tijd hebben gekost dan verwacht. Bovendien is er door bewoners beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan.		
Stammerdijk	-	2023-2024
Dit project is toegevoegd omdat Waternet de dijk verhoogt. De directe omgeving van de dijk moet daarbij ook worden aangepakt.		
Buitenlust	2023	2025-2026
De start van dit project is verschoven, zodat het beter aansluit op de woningbouwplannen in de buurt.		

Project	Uitvoeringsplanning PGO 2020-2025	Uitvoeringsplanning PGO 2022-2026
Hoofdassen (Bernhard-, Beatrix-, Wilhelmina-, A.Krijtsstraat)	2024	2025-2026
Doordat meerdere projecten zijn opgeschoven in de planning, komt het, mede door de ambtelijke bezetting, beter uit om de start van dit project naar achteren te verplaatsen. Wel wordt nog onderzocht of de Bernhardlaan eerder opgepakt kan worden.		
Akkerland	2025	2025-2026
De start van dit project was bij het vorige PGO al vervroegd t.o.v. de theoretische ophoogcyclus omdat uit inspecties is gebleken dat dit nodig is om aan de kwaliteitsnormen te blijven voldoen. De vervolgjaren van dit project vielen buiten de tijdspanne van het vorige PGO.		
Kruidenhof	-	2025-2026
De start van dit project is vervroegd. Uit inspecties is gebleken dat dit nodig is om aan de kwaliteitsnormen te blijven voldoen.		
Flats Rode Kruislaan	2025	2026
De start van de uitvoering is gepland volgens de ophoogcyclus.		
Polderland	-	2027-2028
Het beginjaar van dit project viel buiten de tijdspanne van het vorige PGO (en de uitvoeringsjaren ook buiten die van het huidige PGO, maar de voorbereiding start al wel in 2026 en drukt dan al op het budget). De start van dit project is bovendien vervroegd t.o.v. de theoretische ophoogcyclus. Uit inspecties is gebleken dat dit nodig is om aan de kwaliteitsnormen te blijven voldoen.		
Parkeerplaats Spoorzicht	2023	-
Dit project is uit het PGO gehaald, omdat het onderdeel uit maakt van een bredere, nader uit te werken ontwikkeling in het gebied.		
Bergwijkpark-Zuid	2025	-
Dit project is uit het PGO gehaald, omdat het onderdeel uit maakt van een bredere, nader uit te werken ontwikkeling in het gebied.		
Stationsgebied Diemen Zuid	2025	-
Dit project is uit het PGO gehaald, omdat het onderdeel uit maakt van een bredere, nader uit te werken ontwikkeling in het gebied.		

Voorzieningen en dotaties

Het PGO wordt gefinancierd uit zes voorzieningen, te weten:

- Groot Onderhoud Verhardingen;
- Openbare Verlichting;
- Groen;
- Spelen;
- Kunstwerken;
- Waterlopen.

De riolering en het afval zijn belangrijke componenten in de reconstructiecyclus van de openbare ruimte. De bekostiging van beide posten hebben een eigen financiering middels de riool- en afvalstoffenheffingen en worden daarom niet verder in het Programma Groot Onderhoud beschreven/meegenomen. De enige kosten die afvalgerelateerd zijn en wel terugkomen in het PGO, zijn de kosten voor het (her)bestraten wegens (her)plaatsing van afvalverzamelcontainers. Deze kosten worden gefinancierd uit de voorziening Groot Onderhoud Verhardingen.

Aan het begin van het kalenderjaar worden de voorzieningen aangevuld door vaste dotaties. De dotatie per voorziening is te zien in onderstaande tabel:

Verharding	Openbare verlichting	Groen	Spelen	Kunstwerken	Waterlopen	Totaal
1750	113	582	29	180	109	2763

Tabel 1: Dotatie per voorziening in huidige situatie (x €1000)

Aan het eind van het boekjaar 2021 was het saldo op de voorzieningen als volgt:

Verharding	Openbare verlichting	Groen	Spelen	Kunstwerken	Waterlopen	Totaal
4957	535	2124	294	539	252	8700

Tabel 2: Saldo voorzieningen per 31 december 2021 (x €1000)

De kosten van de projecten die de komende jaren op de planning staan, zijn berekend op basis van kentallen. Onderstaande tabel toont de gevolgen voor het saldo van de voorzieningen, bij gelijkblijvende dotaties.

Jaar	Verharding	Openbare verlichting	Groen	Spelen	Kunstwerken	Waterlopen	Totaal
2022	2646	710	83	0	82	68	3589
2023	1271	130	79	-4	114	112	1702
2024	356	-103	76	-77	144	156	552
2025	-612	-321	-12	-92	160	248	-628
2026	-878	-374	-96	-243	179	357	-1055

Tabel 3: Voorspeld saldo voorzieningen 2022-2026 bij huidige dotaties (x €1000)

Volgens vigerende regels mag een voorziening niet negatief worden. Uit de berekeningen blijkt echter dat meerdere voorzieningen ontoereikend zijn, waardoor er in 2026 een tekort dreigt te ontstaan van in totaal €1.055.093.

Oorzaken van tekorten

Hoeveel kosten er per project worden gemaakt, wordt berekend door de kentallen te bepalen per voorziening. Zo wordt de m2 prijs van asfalt berekend, de prijs van een middelgroot speeltoestel, de m2 prijs voor het inzaaien van gras etc. Bij het opstellen van de kentallen wordt rekening gehouden met een jaarlijkse prijsstijging van rond de 3%. Dit is de gemiddelde inflatie.

De dotaties aan de voorzieningen stijgen niet automatisch mee. Hierdoor zijn de bestaande voorzieningen in de komende jaren ontoereikend om de kosten te dekken.

Geadviseerde oplossing

Geadviseerd wordt om de tekorten op te lossen met de volgende drie maatregelen:

1. een structurele verhoging van de dotaties van in totaal €137.000 per jaar vanaf 2023;
2. een eenmalige storting van €275.000 in 2022.
3. de kosten voor (her)straatwerkzaamheden wegens (her)plaatsen van afvalverzamelcontainers (€ 75.000 per jaar) in het vervolg toerekenen naar de exploitatiekosten van het afval (het tarief afvalstoffenheffing).

De structurele verhoging van de dotaties, de eenmalige storting en de structurele herverdeling van de afvalgerelateerde kosten zijn nodig om het technisch noodzakelijke groot onderhoud in de komende jaren te bekostigen. Zonder deze impulsen kan de buitenruimte niet worden onderhouden conform het niveau dat we in het vigerende beleid nastreven.

Er is gekozen voor een oplossing met zowel een structurele verhoging van de dotaties, een eenmalige storting als een structurele herverdeling van de afvalgerelateerde kosten. Dit wordt gedaan omdat nog onduidelijk is in hoeverre de prijsstijgingen structureel of incidenteel zijn. Met de kennis van nu is de verwachting dat de verhoging van de dotaties en het herverdelen van de afvalgerelateerde kosten het structurele aandeel van de prijsstijging ondervangen. Dit moet bij de volgende actualisatie van het PGO worden geëvalueerd.

De voorgestelde nieuwe dotaties per voorziening zijn als volgt:

Verharding	Openbare verlichting	Groen	Spelen	Kunstwerken	Waterlopen	Totaal
1824	220	606	98	120	31	2899

Tabel 4: Voorgestelde dotatie per voorziening vanaf 2023 (x €1000)

In totaal worden de dotaties dus verhoogd met €137.000. De onderverdeling van de dotaties per voorziening is aangepast.

De eenmalige storting van €275.000 wordt verdeeld over de voorzieningen verharding (€213.000) en spelen (€62.000).

Door deze maatregelen blijven de saldi positief en kan het technisch noodzakelijke groot onderhoud worden bekostigd. De volgende tabel laat dat zien:

Jaar	Verharding	Openbare verlichting	Groen	Spelen	Kunstwerken	Waterlopen	Totaal
2022	2934	83	710	144	0	68	3939
2023	1708	103	237	116	65	34	2263
2024	942	124	111	86	61	0	1324
2025	123	60	0	42	115	14	355
2026	6	0	54	1	33	45	139

Tabel 5: Voorspeld saldo voorzieningen 2022-2026 bij verhoogde dotaties en eenmalige storting en herverdeling afvalgerelateerde kosten (x €1000)